

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

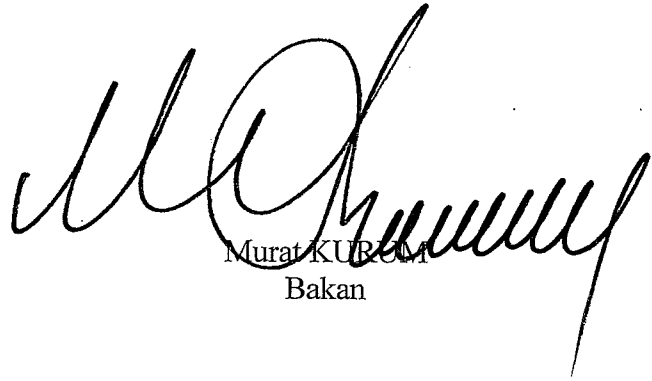
Sayı :30824082-610 - 536 7711
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

26 Aralık 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURBAN
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (107 Adet, 175 Sayfa)

7/74761
C 59

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT ÇEPNİ'NİN
TBMM 7/74761 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli illerinin çok büyük bir kısmından oluşan 12 bin 438.2 kilometre kare büyüklüğündeki Ergene Havzası'nın ana yer üstü suyu 283 kilometre uzunluğundaki Ergene Nehri'dir. Ergene Nehri'nin geçtiği bölgede sanayi tesislerinin yanı sıra önemli tarım alanları da bulunmaktadır. Ergene Nehri, plansız sanayileşme, yanlış tarımsal uygulamalar ve madencilik faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan atıksuların yönetiminin olmamasıyla nedeniyle, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre 4'üncü sınıf (en kirli seviye) su statüsünde bulunmaktadır. Havzadaki sanayi kuruluşlarının atık suları, tarım alanlarında oluşan atık sular ve havza sınırları içinde yer alan yerleşim merkezlerinin evsel atık suları Ergene Nehri'ne deşarj edilmektedir.

Ergene Havzası'nda 15 adet Organize Sanayi Bölgesi, Çorlu-Tekirdağ'da 2 milyon metrekare alan üzerine kurulan Avrupa Serbest Bölgesi ve birçok münferit sanayi tesisleri bulunmaktadır. Ağır metaller, zehirli kimyasal maddeler içeren sanayi atıkları ve evsel atıklar nedeniyle kirlenen Ergene Nehri'nin suları, ekosisteme, havzadaki tarım arazilerine, su varlıklarına ve halk sağlığına telafisi imkansız zararlar vermektedir.

2011 yılında dönemin Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın hazırladığı Ergene Havzası Koruma Eylem Planı ile Ergene Nehri'nin su kalitesinin 2. Sınıf su kalitesi seviyesine erişmesi amaçlanmasına karşın, mevcut kentsel atıksu arıtım tesislerinde arıtmanın iyileştirilmesine ve ileri düzeyde endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin oluşturulmasına yönelik etkin politikalar üretilmemiştir.

2012 yılından hazırlanan Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı (EKİP), Ergene Havzası'nda kirliliğin önlenmesine yönelik gerekli önlemlerin alınmasına veri sağlamayı amaçlamasına karşın mevcut tesislerin hepsinde uygulanmadığı iddia edilmektedir. 16 Temmuz 2019'da yayımlanan Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri Tebliği ile 5.000-10.000 m3/gün kurulu kapasiteli tüm arıtma tesisleri atıksu izleme sistemine dahil edilmesine karşın çoğu işletmede Sürekli Atıksu İzleme Sistemi (SAİS) kabinleri kurulmamıştır. Ergene Havzası Eylem Planı kapsamında, Kasım 2020'den itibaren Tekirdağ Ergene Derin Deşarj AŞ. tarafından, Tekirdağ Derin Deniz Deşarjı Projesi ile Meriç- Ergene Havzası'ndaki tekstil, gıda, kimya, deri, metal, maden sektörlerinin kimyasal atıklarını taşıyan kirli suların, ileri arıtma yapılmadan Marmara Denizi'ne deşarjı başlanmıştır. Bilim insanları bu durumun Marmara Denizi'nde meydana gelen müsilajın en önemli nedenlerinden biri olarak açıklamışlardır. Ergene Nehri'nde kirliliğe çözüm üretilmeden; Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Tekirdağ'da 17, Edirne'de 3, Kırklareli'nde 4 projeye daha onay vermesi, çoğunluğunu kimya ve demir çelik tesislerinden oluşan projelerin bazılarında Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Gerekli Değildir kararı verilmesi mevcut sorunları daha da derinleştirecektir.

Bu bağlamda;

- 1- Ergene Havzası Eylem Planı kapsamında hangi illerde kaç tane evsel atıksu arıtma tesisi ve sanayi atıksu arıtma tesisinin yapımı tamamlanmıştır? Kaç tesisin yapımı planlanmıştır? 2011 yılından bugüne Ergene Havzası Eylem Planı çalışmaları için ne kadar para harcanmıştır?
- 2- Ergene Havzası'nda bulunan atıksu arıtma tesislerinin kaç tanesi ileri biyolojik arıtma tesisidir? Son bir yılda mevcut atıksu tesislerinin kaç tanesi ileri biyolojik arıtma tesisine dönüştürülmüştür?
- 3- Ergene Havzası'nda bulunan atıksu arıtma tesislerinin kaç tanesi belediyelere ve sanayi tesislerine aittir? Tesislerin ne kadar maliyeti Hazine tarafından karşılanmıştır?
- 4- Ergene Havzası'nda kurulu kapasitesi 5.000-10.000 m3 gün olan atıksu arıtma tesislerinin kaç tanesi 7/24 online izlenmekte ve Bakanlığınız veri tabanına aktarılmaktadır? Birçok işletmenin maliyetinden dolayı Sürekli Atıksu İzleme Sistemi (SAİS) kabinleri kurdurmadığı iddiaları doğru mudur? Son bir yılda SAİS kabinleri olmayan kaç işletmeye ceza verilmiştir?
- 5- Ergene Nehri için hangi aralıklarla, hangi noktalarda sahada tespit ve su kirliliği analiz çalışmaları yapılmaktadır? Yapılan çalışmalar kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 6- Son bir yılda kaç tesisin denetimi yapılmıştır? Kaç belediyeye ve sanayi kuruluşuna Ergene Nehri'ni kirlettiği için ceza verilmiştir?
- 7- Ergene Nehri'nde kirliliğe çözüm üretilmeden Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ'da yeni projelere onay vermesinin gerekçesi nedir? Bu projelerin hangileri için ÇED Gerekli Değildir kararı verilmiştir?
- 8- Ergene Nehri'nin kirliliğinin canlılara ve insan sağlığına verdiği zararlar ilişkin çalışma yapılmış mıdır?
- 9- Ergene Havzasında yoğun yapılaşma ve sanayileşme baskısı ortadan kaldıracak projeleriniz var mıdır?
- 10- Yıllardır süregelen eylem planlarına, projelere rağmen, neden, Ergene Nehri balıkların ve su canlılarının yaşayabileceği, insanların yüzelebilecekleri, tarım alanlarının sulanabileceği düzeyde temizlenememiştir? Bu konuda Hükümetinizin etkin politika üretmemesinin gerekçesi nedir?

CEVAPLAR

Ergene Havza Koruma Eylem Planı (HKEP) kapsamında; 2872 sayılı Çevre Kanunu'na istinaden atıksu altyapı yönetimi olarak tanımlanan belediyeler ve organize sanayi bölgelerine yönelik çalışmalar yürütülmüş olup aşağıda atıksu altyapı tesislerine ilişkin veriler yer almaktadır.

Ergene Havza Koruma Eylem Planı kapsamında 24 belediye için kentsel atıksu arıtma tesisi inşaa edilmiştir. 4 belediyenin kentsel atıksu arıtma tesisi inşaatı devam etmektedir. Ayrıca Ergene Havza Koruma Eylem Planı (HKEP) kapsamında; 8 adet Organize Sanayii Bölgesi (OSB)'nin atık sularının 5 ayrı noktada toplanarak ortak arıtmalarda arıtılması planlanmıştır. Bu arıtma tesislerinden 4 tanesi tamamlanmış olup Velimeşe Atıksu Arıtma Tesisi yapım süreci devam etmektedir. Ergene Ergene Havza

Koruma Eylem Planı (HKEP) alışmaları kapsamında bugüne kadar 2.231.376.903 TL harcanmıştır.

Ergene Havzasında yer alan belediyelere ait atıksu arıtma tesislerinden 13'ü İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisidir. Organize Sanayi Bölgeleri'ne ait atıksu arıtma tesislerinden 5'i Kimyasal+İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisidir.

Ergene Havzası'nda; Belediyelere ait 40 adet, Organize Sanayi Bölgeleri'ne ait 8 adet atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. 2872 sayılı Çevre Kanunu'na istinaden atıksu altyapı yönetimi olarak tanımlanan belediyeler ve organize sanayi bölgelerince atıksu altyapı yatırımlarının yapılması gerekmele birlikte Ergene Havza Koruma Eylem Planları (HKEP) kapsamında çalışmalar yürütölmüştür.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci sadece Bakanlığımız tarafından değil, ilgili mevzuatlar kapsamında diğer kurum ve kuruluşların temsilcilerinden teşkil olunan bir komisyon olan İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) marifetiyle yürütölmektedir. Komisyonunda yer alan kurum ve kuruluşlar, ÇED raporundaki bilgileri ve projeyi kendi çalışmaları ve mevzuatları kapsamında değerlendirmekte ve projenin hayata geçirilmesinde sakınca olup olmadığına ilişkin görüş bildirmektedirler.

Bu kapsamda; İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) üyesi kurumların yürötmekle yükömlü oldukları mevzuatlar çerçevesinde Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporu'nda yer alan bilgilerin yeterli düzeyde olup olmadığı hususlarında projeye ilişkin görüşlerine başvurulmakta, gerekli görölmesi halinde ÇED sürecinde ilgili kurum / kuruluşların laboratuvarlarınca analiz, deney ve ölçömlerin yaptırılması sağlanmaktadır. Komisyon üyesi kurumların, ÇED sürecinde yapılan bu çalışma, analiz ve bilgileri yeterli bulmasının ardından komisyon çalışmalarına son verilmektedir. Dolayısı ile ilgili kurumlarca komisyon çalışmalarında projenin çevreye olumsuz etkileri olabileceğinin bildirilmesi halinde ÇED süreci sonlandırılmakta, başvuru iade edilmekte veya proje hakkında ÇED Gereklidir / ÇED Olumsuz Kararı verilmektedir.

Ergene Havzası'nda kurulu kapasitesi 5.000 m3 gün ve üzeri olan atıksu arıtma tesisleri, bölgede bulunan 11 istasyon ile 7/24 online izlenmektedir.

Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı kapsamında 6 havzada izleme çalışmaları yapılmakta olup, analiz sonuçları doğrultusunda denetim çalışmaları planlanmakta ve geerleştirilmektedir.

Bakanlığımız teknik personelince 2872 sayılı Çevre Kanunu'na istinaden Ergene-Meriç havzasında 1 Ocak 2022 tarihinden bu yana 2.228 tesiste denetim yapılmış olup, bunlardan 318 işletmeye 33.777.488 TL idari yaptırım, 51 tesise ise faaliyet durdurma uygulanmıştır.